

Dự án: . . . . .IUCN

TÀI LIỆU HỘI THẢO TẬP HUẤN VỀ FLEGT

**LÀM THẾ NÀO ĐỂ VIỆT NAM ĐÁP ỨNG NHU CẦU THỊ TRƯỜNG QUỐC TẾ ĐỐI VỚI
CÁC SẢN PHẨM GỖ HỢP PHÁP**

TP Nam Định 8-10 tháng 10 năm 2009

**Soạn thảo : Hoàng xuân Tý
GreenField consulting Ltd.
Tư vấn về rừng và môi trường**

**Tài liệu gồm 4 bài thuyết trình về các hiểu biết chung về FLEGT của EU và một số Luật,
Chính sách mới của các nước liên quan đến thị trường đồ gỗ.**

Bài 1: Giới thiệu chung về FLEGT - FLEGT Note No 1

Bài 2: Thế nào là gỗ bất hợp pháp và hệ thống đảm bảo tính hợp pháp (LAS) - FLEGT Note No 2, 3, 4

Bài 3: Hiệp định đối tác tình nguyện (VPA) - FLEGT Note No 5

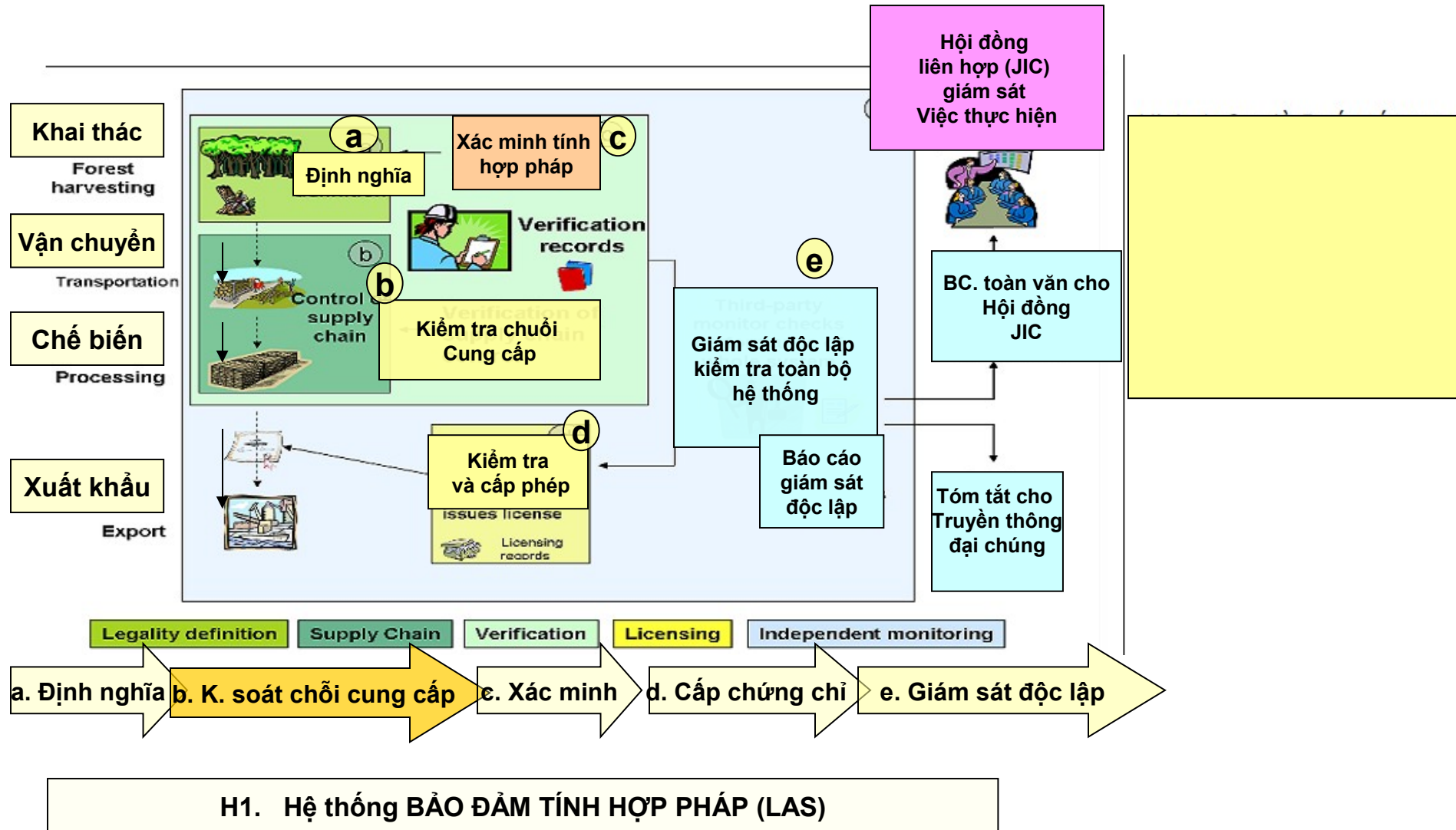
Bài 4: Hướng dẫn giám sát độc lập - FLEGT Note No 6, 7.

Thế nào là gỗ bất hợp pháp và các hệ thống đảm bảo tính hợp pháp của gỗ (Bản tin FLEGT số: 2, 3 và 4)

Bài này nhằm giải thích 3 công cụ chủ chốt để cấp phép FLEGT:

- **Thế nào là gỗ hợp pháp? Cần xây dựng định nghĩa cho mỗi quốc gia.**
- **“Hệ thống đảm bảo tính hợp pháp” (LAS): Kiểm soát chuỗi cung cấp gỗ và những yêu cầu xác minh.**
- **“Hệ thống truy xuất nguồn gốc gỗ” và “Chuỗi hành trình sản phẩm”.**

Các công cụ bảo đảm tính hợp pháp của gỗ

1. Thế nào là gỗ hợp pháp? Phải xây dựng định nghĩa cho mỗi quốc gia.

1.1. Cơ sở:

- Cần một định nghĩa phân biệt được gỗ hợp pháp để cấp chứng chỉ FLEGT.
- Định nghĩa là phần cốt yếu trong đàm phán Hiệp định thành viên tự nguyện - VPA.
- Luật các nước có thể khác nhau, nên định nghĩa có thể không đồng nhau.

1.2. Cần đưa những điều luật nào vào định nghĩa?

- Định nghĩa phải tuân thủ các điều luật của quốc gia thành viên.
- Đưa điều luật nào vào định nghĩa là tùy thuộc mỗi quốc gia.
- Phải rất thận trọng khi chọn các điều luật nào để đưa vào định nghĩa. Vì sao?
  - Vi định nghĩa phải tuân thủ nhiều bộ luật, nhiều nghị định là điều không dễ.
  - Phải công bằng cho các nhóm dân cư khác có liên quan đến rừng và khai thác gỗ.
  - Phải thỏa mãn cả 3 khía cạnh bền vững (Kinh tế - XH - Môi trường)

Thế nào là gỗ hợp pháp. . . (tiếp theo 1)

- **Năm tiêu chí phải được thể hiện trong định nghĩa gỗ hợp pháp:**
- 3. Chỉ khai thác trong diện tích đất đã được cấp phép.**
- 5. Tuân thủ mọi yêu cầu của QL bền vững về: môi trường, lao động, phúc lợi cộng đồng.**
- 7. Tuân thủ các loại thuế quốc gia (Thuế tài nguyên, xuất nhập khẩu...)**
- 9. Tôn trọng quyền sở hữu, sử dụng các tài nguyên khác, mà chúng có thể bị tổn hại do khai thác gỗ gây ra.**
- 11. Tuân thủ các yêu cầu về buôn bán, xuất nhập khẩu.**

1. Thế nào là gỡ hợp pháp: (Tiếp theo 2)

1.3. Xây dựng định nghĩa gỡ hợp pháp.

- Chính phủ quyết định sẽ đưa điều luật nào vào định nghĩa.
- Nếu là yếu tố hỗ trợ **Hiệp định Thương mại** thì phải được nước đối tác tán thành.
- Định nghĩa phải được các thành phần trong xã hội thừa nhận. (rất quan trọng)
- Khi hệ thống pháp luật không đồng bộ, còn nhiều điều luật mâu thuẫn nhau, thì ta sẽ gặp khó khăn. Khi đó có thể xây dựng một định nghĩa tạm thời trong khi chờ cải cách Luật.

1.4. Kiểm tra định nghĩa qua thực tế về các khía cạnh sau:

- Sự tuân thủ của định nghĩa với các điều luật, nghị định. (so với các văn bản đã ban hành)
- Tính rõ ràng, dễ hiểu cho mọi người thực hiện. (Không thể bị hiểu nhầm, hiểu khác)
- Phải áp dụng tại hiện trường và có bằng chứng xác nhận rằng: Định nghĩa đã tuân thủ đối với mọi điều luật và quy định của quốc gia.

2. Hệ thống đảm bảo tính hợp pháp của gỗ (LAS): Kiểm soát chuỗi cung cấp gỗ và những yêu cầu xác minh.

2.1. Cơ sở.

- ❖ Gỗ vào EU phải là gỗ hợp pháp/ có chứng chỉ FLEGT.
- ❖ **LAS** là công cụ quan trọng để đánh giá gỗ nhập vào EU có hợp pháp không.

2.2. Hệ thống LAS gồm 5 yếu tố sau:

- 1) Định nghĩa gỗ hợp pháp.
- 2) Kiểm soát giấy chuyển sản xuất (từ khai thác đến xuất khẩu (CoC)
- 3) Xác minh mức tuân thủ định nghĩa của gỗ và cơ chế kiểm soát giấy chuyển cung cấp.
- 4) Cơ chế cấp phép.
- 5) Giám sát độc lập của bên thứ 3 đối với các cơ chế trên.

2.3. Phát triển LAS.

- Vận dụng các yếu tố có sẵn, hay làm cho hoàn hảo hơn trong truy xuất nguồn gốc gỗ.
- Hiệp định VPA có thể ký trước khi LAS được vận hành đầy đủ.
- EU cam kết hỗ trợ tài chính và kỹ thuật để phát triển LAS cho đối tác.

2.4. Thực hiện LAS. Có hai cách khác nhau:

- Dựa vào từng chuyến hàng nhập khẩu.
- Dựa vào “kiểm tra doanh nghiệp” của cơ quan có thẩm quyền.

3. Hệ thống truy xuất nguồn gốc gỗ và chuỗi hành trình sản phẩm.

3.1. Cơ sở: Muốn được cấp phép FLEGT cần 2 điều kiện:

- 1) Gỗ phải hợp pháp và có khả năng truy tìm xuất xứ.
- 2) Có đủ 3 công cụ:
  - ✓ Một định nghĩa gỗ hợp pháp có tính khả thi.
  - ✓ Một cơ chế kiểm soát chuỗi cung cấp, hệ thống truy tìm xuất xứ gỗ.
  - ✓ Phương tiện xác minh những yêu cầu của định nghĩa gỗ hợp pháp.

3.2. Năm nguyên tắc và tiêu chí để kiểm soát chuỗi cung cấp gỗ.

- ' **Thông tin về Quyền sử dụng tài nguyên:** Về lô rừng được cấp phép khai thác, về chủ sử dụng đất rừng. (sơ đồ, diện tích, trữ lượng và chủ rừng...).
- ' **Có cơ chế để truy tìm xuất xứ gỗ:** Từ khai thác đến xuất khẩu. (xem bảng1).

3. Hệ thống truy xuất nguồn gốc gỗ và chuỗi hành trình sản phẩm. (tiếp theo 1)

i. Khối lượng sản phẩm:

- ✓ Mọi khâu/mọi điểm trong chuỗi sản xuất phải có hệ thống kiểm tra khối lượng, đo đạc, ghi chép và đối chiếu giữa các khâu. (xem bảng 1).

- ✓ **Không để lẫn với gỗ bất hợp pháp:**
- ✓ Không cho phép để lẫn khi vận chuyển, bãi gỗ và tại rừng.
- ✓ Chỉ được để lẫn tạm thời tại kho, nhà máy khi có thể kiểm soát chặt.
- ✓ Sản phẩm đầu ra so với nguyên liệu đầu vào, không được vượt quá một tỷ lệ quy định.
Ví dụ: Bàn ghế ngoài trời tỷ lệ hao hụt là 35%.

ix. Phải bảo đảm chỉ nhập gỗ có nguồn gốc hợp pháp:

- ✓ Có cơ chế kiểm soát để đảm bảo gỗ nhập khẩu (từ nước thứ 3) là gỗ hợp pháp.
- ✓ Có thể thỏa thuận với nước thứ 3 (nước sản xuất gỗ nguyên liệu) để xây dựng một cơ chế kiểm soát gỗ bất hợp pháp.

B1. Các chặng kiểm soát chuỗi cung cấp gỗ của hệ thống LAS

Chuỗi sản phẩm từ chế biến đến xuất khẩu	Kiểm tra khâu sản xuất và chế biến	Kiểm tra về khối lượng
1. Cây đứng	- Diện tích phù hợp giấy phép khai thác.	-Ước lượng trước khi chặt, lưu số liệu để so sánh với số liệu thực
2. Gỗ tròn tại rừng	-Nhân dạng, ghi chép đầy đủ trước khi vận chuyển.	-Đo thể tích, ghi số liệu để đối chiếu
3. Vận chuyển gỗ	-Lưu thông tin về phương tiện vận tải, nhận dạng, không lẫn gỗ khác.	Đo thể tích, ghi số liệu để đối chiếu
4. Kho và trung chuyển gỗ	-Kiểm soát tại kho, không để lẫn gỗ khác.	nt
5. Tập kết tại xưởng chế biến	-Bảo đảm chỉ có gỗ hợp pháp được chế biến.	nt
6. Kiểm tra bên trong xưởng	-Phải cân đối lượng gỗ nhập và sản phẩm xuất xưởng.	nt
7. Tập kết sản phẩm tại điểm xuất khẩu.	Tập hợp đủ hồ sơ và chứng minh là gỗ hợp pháp hay không.	Có đủ tài liệu hồ sơ của 6 bước trên

Câu hỏi thảo luận:

1. Việt nam đã có định nghĩa về ” gỗ hợp pháp “ mà FLEGT quy định chưa? Nó được thể hiện ở các văn bản nhà nước nào ? Đã đáp ứng yêu cầu mà FLEGT đòi hỏi chưa?
3. Hệ thống pháp lý để quản lý Gỗ và Lâm sản của Việt nam đã đáp ứng yêu cầu của hệ thống LAS và cơ chế “Truy xuất nguồn gốc gỗ” hay chưa? Đây là các lỗ hổng chính và hướng khắc phục? (Cho cả gỗ trong nước và gỗ nhập khẩu)
3. Đưa kiến nghị nhằm khắc phục các tồn tại có liên quan đến định nghĩa gỗ hợp pháp, hệ thống LAS và cơ chế “Truy xuất nguồn gốc gỗ” .

2. Các cam kết trong Hiệp định Đối tác Kinh tế tự do Việt Nam gồm những gì?

Quốc gia đối tác phải cam kết hoặc sẽ cam kết : Xây dựng những cơ chế luật pháp và hành chính tin cậy, các hệ thống kỹ thuật để xác minh rằng gỗ được sản xuất theo đúng quy định của luật pháp quốc gia. Điều đó thể hiện trong 5 cam kết cụ thể sau:

4. Cam kết đảm bảo rằng: Luật lâm nghiệp liên quan luôn nhất quán, dễ hiểu, khả thi và có tác dụng thúc đẩy quản lý rừng bền vững.
6. Phát triển các hệ thống hành chính và kỹ thuật để giám sát những hoạt động khai thác, truy xuất nguồn gốc gỗ từ khi khai thác đến thị trường /hay điểm xuất khẩu.
8. Cam kết cải thiện sự minh bạch và trách nhiệm giải trình trong công tác quản trị rừng.
10. Thiết lập sự kiểm soát trong Hệ thống truy xuất nguồn gốc và Cấp phép cho gỗ, kể cả việc thực hiện Hệ thống giám sát độc lập.
12. Xây dựng các quy trình cấp phép để xuất khẩu gỗ hợp pháp.